

De Minister van Economische Zaken en Klimaat
de heer Ir. E.D. Wiebes MBA
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

datum 14 januari 2019
referentie -
betreft Aansluittarieven Elektriciteit – uitspraak College van Beroep voor het bedrijfsleven d.d. 04-12-2018

Geachte heer Wiebes,

De NEPROM, de brancheorganisatie van projectontwikkelaars, vertegenwoordigt een substantieel deel van de professionele opdrachtgevers in de woningbouw. Meer dan 50% van alle nieuwwoningen in Nederland worden in opdracht van onze leden gebouwd. Door onze leden zijn wij gevraagd om verweer te voeren tegen netwerkbeheerder Stedin die met ingang van 1 januari 2017 haar aansluittarieven voor woonhuizen met 75% heeft verhoogd van € 555,62 naar € 970,34. Zeer recent heeft de rechtbank te Den Haag een uitspraak gedaan in deze zaak, waarbij de NEPROM in het ongelijk is gesteld. Graag vragen we uw aandacht voor deze excessieve kostenstijging waarmee uiteindelijk de kopers en huurders van nieuwbouwwoningen worden geconfronteerd en waarbij toezichthouder en rechtbank kennelijk machteloos staan.

Achtergrond

Duurzaamheid, betaalbaarheid en woonkwaliteit vormen speerpunten van ons beleid en dat van de NEPROM-lidbedrijven. Zo spannen wij ons samen met onze leden onder de vlag van het Lente-akkoord Zeer Energiezuinige Nieuwbouw (met BZK, Aedes, Bouwend Nederland en NVB als partners) al ruim 10 jaar in voor het verbeteren van de energieprestatie van nieuwbouwwoningen, met als resultaat dat vanaf 1-1-2020 alle nieuwbouw aardgasvrij en praktisch engieneutraal is. Kostenefficiëntie en betaalbaarheid voor de bewoners zijn hierbij essentieel.

Een belangrijk aandachtspunt bij onze inspanningen betreft de hoogte van de aansluittarieven (elektriciteit en warmte/koude) en de problematiek rond de aansluitprocedures van de nutsvoorzieningen, waarbij door tekortkoming aan de kant van de netbeheerders er voortdurend vertragingen en complicaties optreden in het bouwproces, tot frustratie van onze leden. Met grote regelmaat agenderen wij het onderwerp en nemen wij stappen teneinde verbeteringen te bewerkstelligen. Dat geldt overigens ook voor andere stakeholders in dit traject.

Excessieve stijging woonhuisaansluitkosten elektriciteit

Eind 2016 werden wij door onze leden geattendeerd op een excessieve verhoging van de aansluitkosten voor woonhuizen door Stedin, waarbij het aansluittarief van € 555,62 in 2016 werd

verhoogd naar een tarief van € 970,34 in 2017. Een stijging van maar liefst 75 % in één keer, die in de praktijk nagenoeg uitsluitend van toepassing is voor nieuwbouwwoningen. Wij hebben tegen deze excessieve prijsverhoging bezwaar aangetekend bij de ACM. Onze bezwaren betreffen de eenmalige aansluitvergoeding voor aansluitingen tot en met 3x25A bij aansluitlengten tot en met 25 m. (het meest voorkomende tarief bij woningen).

Naar onze mening is een dergelijke excessieve stijging in strijd met het evenredigheids- c.q. proportionaliteitsbeginsel ex art. 3.4 lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht. Het tarief en de stijging staan niet in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen; het bevorderen van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport van/door Stedin. Nergens blijkt dat de verhoging in verband met de bedrijfsvoering van Stedin nodig is. Nergens wordt verklaard waarom voor deze klasse een verhoging van 75% noodzakelijk is, terwijl bijvoorbeeld voor de aansluitklassen vanaf 1.750 kVA de verhoging beperkt blijft tot 0,56%.

Wij hebben er begrip voor dat een gedetailleerde onderbouwing voor deze verhoging niet openbaar wordt gemaakt, maar Stedin heeft nergens ook niet op ons uitdrukkelijk verzoek helder gemaakt welke reële kostenstijgingen aan deze tariefsverhoging in algemene zin ten grondslag liggen. In dit verband is ook van belang is dat de aansluitkosten bij de vijf andere netwerkbeheerders met ingang van 1 januari 2017 lagen tussen € 507 en € 663; Kortom, daar was geen sprake van een extreme prijsstijging.

Wij hebben in ons verweer omstandig onderbouwd (onder andere op basis van kostenonderbouwingen afkomstig van onze leden in situaties waarin zij zelf de elektriciteitsaansluitingen verzorgen) dat de tarieven die Stedin hanteert niet in overeenstemming zijn met de werkelijk te maken kosten, maar ver daarboven liggen. Wij zijn van mening dat consumenten, de bewoners van nieuwe woningen, die uiteindelijk hiermee geconfronteerd worden hier tegen beschermd dienen te worden.

Ons bezwaar bij de ACM en ons beroep bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven zijn uiteindelijk ongegrond verklaard. Bijgaande sturen wij u een kopie van uitspraak van het College d.d. 4 december 2018, met procedurenummer 17/991.

Het College heeft naar de vertrouwelijke stukken met onderliggende informatie gekeken en volgt het standpunt van de NEPROM niet. Wij respecteren dat besluit. Op basis daarvan komen wij tot de conclusie dat ACM en rechtbank kennelijk onvoldoende middelen hebben om de consument te beschermen tegen dergelijke excessieve kostenstijgingen. Gezien de grote inspanningen die de komende jaren moeten plaatsvinden om de CO₂-uitstoot en het energieverbruik in de gebouwde omgeving in het kader van de energietransitie terug te dringen en het grote belang daarbij van een betaalbare elektriciteitsvoorziening zijn wij van mening dat van de kant van de wetgever actie vereist is.

Met de ingezette en veelomvattende energietransitie staan wij voor een grote opgave met elkaar, waaronder het betaalbaar houden van de energietransitie voor bedrijven en burgers. Kopers en huurders van nieuwbouwwoningen betalen uiteindelijk voor de sterk gestegen aansluitkosten. De NEPROM vindt de betaalbaarheid van een geschikte woning een belangrijk goed voor iedereen. Door de excessieve stijging van de aansluitkosten en de precedentwerking daarvan

dreigt de betaalbaarheid in het geding dreigt te komen. Wij gaan graag hierover met u in overleg.

Voorstellen

Wij stellen voor een aantal oplossingsrichtingen met elkaar te verkennen. Wij geven in overweging tenminste de Elektriciteitswet als volgt aan te passen:

- 1) aan de publicatie van het verslag van de afzonderlijke boekhouding als bedoeld in art. 43 lid 2 jo. lid 9 toe te voegen: een verantwoording van de gemaakte (aansluit)kosten en bewijsstukken/staving dat deze kosten daadwerkelijk zijn gemaakt. Hiermee wordt meer transparantie bereikt. Tevens wordt bewerkstelligd dat het om de daadwerkelijke en gemaakte kosten gaat.
Bovendien geeft dit inzicht en mogelijk een sluitende verklaring voor de huidige en grote verschillen tussen de (aansluit)kosten van diverse netbeheerders. De thans bestaande ongelijkheid is onverklaarbaar;
- 2) projectontwikkelaars (en andere professionele opdrachtgevers) een vergelijkbare positie te geven als 'gelijkgestelde afnemer(s)' als bedoeld in art. 16 c lid 2. Ook projectontwikkelaars hebben, net als de reeds genoemde organisatorische eenheden, professionele ervaring met relatief grote aantallen kleine aansluitingen. Door projectontwikkelaars - eventueel binnen nader te bepalen kaders- toe te staan zelf aansluitwerkzaamheden te (laten) verrichten, wordt niet alleen een level playing field gecreëerd qua prijs maar wordt tevens een oplossing geboden voor het urgente probleem dat kopers/huurders heel lang op hun aansluiting en dus de oplevering van de woning moeten wachten. Ook dat laatste is velen een doorn in het oog, met name omdat ondertussen boetes verbeurd dreigen te raken in verband met een te late oplevering.

Daarnaast zouden we graag samen met u verkennen of het een reële en wenselijke mogelijkheid is om bij de ontwikkeling en bouw van nieuwe buurten of wijken vanaf de oplevering op grote schaal het elektriciteitsnetwerk in collectief eigendom te geven van de buurt/wijkbewoners, bijvoorbeeld in de vorm van een coöperatie. Het grote voordeel daarvan is dat bewoners een veel grotere betrokkenheid zullen hebben bij hun elektriciteitsvoorziening en daarmee ook collectief gestimuleerd zullen worden om zoveel mogelijk energie te besparen. Doordat op collectief niveau duurzame opgewekte energie benut, opgeslagen en geëxploiteerd kan worden, kan op buurtniveau bovendien gebruik en opwek veel beter op elkaar afgestemd worden. Een groot voordeel daarvan zou zijn dat de aansluiting van de buurt of wijk op het elektriciteitsnetwerk met minder capaciteit kan plaatsvinden dan thans gebruikelijk is. Dat bespaart kosten en zorgt ook voor peak shaving op het algemene elektriciteitsnet. De aanleg van een dergelijk buurt/wijk elektriciteitsnetwerk kan bovendien veel efficiënter en goedkoper plaatsvinden dan thans via individuele aansluitingen op het netwerkbedrijf gebruikelijk is. De aanleg en exploitatie van zo'n coöperatief elektriciteitsnetwerk op buurt/wijkniveau stuit op dit moment nog op bepalingen in de Elektriciteitswet.

Afsluitend

De wettelijke mogelijkheden om de door netwerkbeheerders bij nieuwe woonhuisaansluitingen in rekening gebracht aansluitkosten te reguleren, schiet te kort. Daardoor kunnen kopers en huurders van nieuwe woningen met extreme prijsstijgingen geconfronteerd worden, zoals bij Stedin het geval was. Bovendien zijn de kosten veel hoger dan het geval zou zijn als project-

ontwikkelaars zelf opdracht zouden kunnen geven tot het maken van een aansluiting. Daarnaast worden ontwikkelaars en bouwers geconfronteerd met grote vertragingen en onvoorspelbaarheid van het proces bij nieuwe aansluitingen, waardoor het bouwproces regelmatig ernstig verstoord raakt en bewoners geconfronteerd worden met een te late oplevering van hun nieuwbouwwoning. Daarnaast beperkt de elektriciteitswet de mogelijkheden om tot een optimale energievoorziening op buurt/wijkniveau te komen. In deze brief hebben wij suggesties gedaan voor een aantal passende oplossingsrichtingen. Graag gaan wij daarover met u in overleg.

Met vriendelijke groet,

Jan Fokkema
directeur

cc.: Stedin, Tweede Kamer en ACM